

26. prosince: Svátek svatého Štěpána, prvomučedníka

VSTUPNÍ ANTIFONA

Štěpán viděl nebesa otevřená a jako první z mučedníků vešel do nebeské slávy a získal věnec vítězství.

Uvedení do bohoslužby

Dnešní svátek svatého Štěpána, prvního mučedníka, je starší, než samotná slavnost Narození Páně. A že ho pozdější rozvinutí oslav Narození Páně neodsunulo, to je svědectví, jak důležitá je výpověď tohoto svátku: Není účasti na Kristově slávě bez přijetí a nesení životního kříže. Jaká je naše trpělivost v trampotách života?

Nebo:

Svátek svatého Štěpána nám chce především připomenout, že samotný příchod Vykupitele ještě ze světa neodstranil ani zlo, ani utrpení. Že však začalo tříbení duchů na Ježíšovy věrné a na Ježíšovy protivníky. Do které skupiny může Pán Ježíš zařadit nás, tebe, mne? Zamysleme se nad tím a vyznejme se pokorně ze své váhavosti a malověrnosti.

Říká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Nauč nás, Bože, žít podle toho, co dnes slavíme, ať milujeme i naše nepřátele, a tak následujeme svatého Štěpána, modlícího se za ty, kdo ho kamenovali. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje na věky věků. - Amen.

Uvedení do 1. čtení

O svatém Štěpánu toho moc nevíme, krom toho, co nám zachoval svatý Lukáš ve vypravování Skutků apoštolských. Sledujme, jak Lukáš záměrně připodobňuje smrt učedníka ke smrti Mistra, aby ukázal, že uvěřit v Krista znamená ztotožnit se s ním v radosti i v trápení.

Nebo:

Svatý evangelista Lukáš nám ve Skutcích apoštolů zachoval životní historii jáhna svatého Štěpána. Poslechněme si část vyprávění o jeho umučení a zeptejme se sami sebe: Nebojím se já smrti? Štěpána smrt naplňovala radostí, neboť trpěl pro Krista a viděl nebesa otevřená. S příchodem Krista na svět již smrt není koncem, ale začátkem života v Božím náručí.

Nebo:

Základem Lukášova vyprávění je paralela mezi Kristem a jeho smrtí a smrtí křesťana, Kristova věrného učedníka. Kristus odpověděl Kaifášovi: „Od

této chvíle bude Syn člověka sedět po pravici všemohoucího Boha.“ Svatý Štěpán v posledním okamžiku svého života zvedne oči k nebi a zvolá: „Vidím nebesa otevřená a Syna člověka, jak stojí po Boží pravici.“ Ježíš na kříži zvolal mocným hlasem: „Otče, do tvých rukou poručím svého ducha.“ Kamenovaný Štěpán má na rtech stejnou modlitbu: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“ Posledním úkonem ukřižovaného Krista je spása kajícího lotra, která následuje po slovech odpuštění: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ Když Štěpán padá pod deštěm kamenů, volá: „Pane, nepřičítej jim tento hřích.“ V životě i v posledním okamžiku smrti učedník následuje svého Mistra a Pána.

1. ČTENÍ Sk 6,8-10; 7,54-60 *Vidím nebesa otevřená.*

Čtení ze Skutků apoštolů.

Štěpán, plný milosti a síly, dělal mezi lidem veliké divy a znamení. Ale tu zasáhli někteří z tak zvané synagogy propuštěnců s lidmi z Kyrény, Alexandrie, Kilíkíe a Asie a začali se přít se Štěpánem. Nemohli však obstát před jeho moudrostí a Duchem, který z něho mluvil.

Když to slyšeli, velmi se rozzuřili a skřípali zuby proti němu. On však plný Ducha svatého, pohleděl k nebi a spatřil Boží slávu a Ježíše, jak stojí po Boží pravici. A zvolal: „Vidím nebesa otevřená a Syna člověka, jak stojí po Boží pravici!“

Oni se však dali do velkého křiku, zacpávali si uši a všichni se na něho zuřivě vrhli. Pak ho vyhnali ven za město a začali ho kamenovat. Svědkové si přitom složili svrchní šat k nohám jednoho mladého muže - jmenoval se Šavel.

Tak Štěpána kamenovali. A on se modlil: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha!“ Klesl pak na kolena a hlasitě zvolal: „Pane, nepřičítej jim tento hřích.“ A po těchto slovech skončil.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 31,3cd-4.6+8ab.16bc-17 Odp.: 6a

Odp.: Do tvých rukou, Hospodine, - svěřuji svého ducha.

Buď mi ochrannou skálou, - opevněnou tvrzí k mé záchraně, - vždyť ty jsi má skála a má tvrz, - pro své jméno mě povedeš a budeš řídit.

Odp.

Do tvých rukou svěřuji svého ducha, - Hospodine, věrný Bože, ty mě vysvobodíš. - Budu se veselit a jásat nad tvým slitováním, - že jsi shlédli na moji bídu.

Odp.

Vysvobod' mě z moci mých úhlavních nepřátel! - Svou jasnou tvář ukaž svému služebníku, - zachraň mě svou slitovností.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Záměrem autora listu Židům je povzbudit křesťanskou obec, aby v těžkých podmínkách pronásledování neochabovala ve víře. Tato obec se skládala převážně ze židokřesťanů, proto se autor často opírá o citace ze Starého zákona. V úvodu tohoto listu je slavnostní svědectví o Kristově důstojnosti a moci. On je plným Božím sdílením sebe člověku, vždyť je definitivním Božím slovem, zjevením jeho slávy. Tato Boží sláva se po ponížení kříže opět projevila při Kristově povýšení. Takto oslavený Syn může přelévat Boží slávu na ostatní lidi a obdařit je novou důstojností.

2. ČTENÍ Žid 1,1-6 *Bůh k nám promluvil skrze Syna.*

Čtení z listu Židům.

Mnohokrát a mnoha způsoby mluvil Bůh v minulosti k našim předkům skrze proroky. V této poslední době však promluvil k nám skrze svého Syna. Jeho ustanovil dědicem všeho a skrze něj také stvořil svět. On je odlesk jeho božské slávy a výrazná podoba jeho podstaty, on všechno udržuje svým mocným slovem. Když vykonal očistu od hříchů, zasedl na výsostech po pravici Boží velebnosti a stal se o to vznešenějším než andělé, oč je převyšuje svou důstojností, které se mu trvale dostalo. Vždyť komu z andělů kdy Bůh řekl: „Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil?“ A dále: „Já mu budu otcem a on mi bude synem.“ A až bude opět uvádět svého Prvorozeného na svět, řekne: „Ať se mu klanějí všichni Boží andělé!“

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM ŽI 118,26a.27a

Aleluja. Požehnaný, kdo přichází v Hospodinově jménu.
Bůh je Hospodin a dopřál nám světlo. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

V evangeliu nám Pán Ježíš říká, jací musíme být, chceme-li žít jako křesťané. V násilné konfliktní situaci má mít Kristův učedník neochvějnou jistotu, že nikdy nebude sám. I když bude vláčen před soudy, bičován, souzen mocnými, nemá si připravovat s právníckou vychytralostí dlouhé obhajovací řeči. I jeho Pán, když byl vláčen před vojenské a náboženské představitele, buď mlčel, nebo prohlásil pravdu. V něm mluvil Otec, v učedníkovi bude mluvit Duch Otce. Poslední slovo bude mít naděje na spásu.

Nebo:

Dnes z evangelia slyšíme rady, které Pán Ježíš dává všem svým učedníkům, když se rozcházejí do světa, tedy i nám. Pramenem statečnosti svatého jáhna Štěpána byl Duch svatý, kterého Pán Ježíš slibuje všem, kdo celou svou naději kladou ve svého Vykupitele.

Nebo:

Budeme zde číst úryvek evangelia, který popisuje osud pronásledovaného Kristova učedníka. V násilné konfliktní situaci má mít Ježíšův učedník neochvějnou jistotu, že nikdy nebude sám. Vlácen před soudy, bičován, souzen mocnými, nemá si připravovat s právníckou vychytralostí žádné dlouhé obhajovací řeči. I jeho Pán, když byl vlácen před vojenské a náboženské představitele, buď mlčel, nebo prohlásil pravdu. V něm mluvil Otec, v učedníkovi bude mluvit „Duch Otce“. Osamocenost bude úplná, pronikne i do rodinných vztahů, učedníka obklopí se svou ledovou silou nenávisť. Ale poslední slovo bude mít naděje na spásu. „Kdo vytrvá až do konce, bude spasen.“

EVANGELIUM Mt 10,17-22 *To už pak nemluvíte vy, ale mluví skrze vás Duch vašeho Otce.*

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš řekl svým apoštolům:

„Mějte se na pozoru před lidmi! Budou vás totiž vydávat soudům a bičovat v synagógách, budou vás vodit před vladaře a krále kvůli mně, abyste vydali svědectví jim a také pohanům.

Až vás vydají soudu, nedělejte si starosti, jak nebo co máte mluvit, protože v tu chvíli vám bude dáno, co máte mluvit.

Neboť to už pak nemluvíte vy, ale mluví skrze vás Duch vašeho Otce.

Bratr vydá na smrt bratra a otec syna, děti povstanou proti rodičům a způsobí jim smrt. Budete ode všech nenáviděni pro mé jméno. Ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

VÁNOCE NEJSOU JEN IDYLA

Už vánoční Janovo evangelium naznačovalo, že Boží Syn to nebude mít mezi lidmi lehké. „Mezi své přišel, svoji ho nepřijali.“ A nejen jeho. Slyšíme dnes, že ani jeho učení nepřijali. Štěpán mluví o Kristu - a lidé zuří. Štěpán řekne: Vidím nebesa otevřená - a lidé po něm házejí kamením. A je to tak dodnes. Vánoce nejsou idyla. Křesťanský život není idyla.

Člověk chce být sám Pánem. Pánem svým a pánem lidí. K čemu tedy Pán, tak zvaný Bůh! Ale druzí také chtějí být pány. Pány těch, co chtějí být sami

pány. A už jsou tu motanice a války. Pán Bůh se odmítáním neurazí. Neřekne: „Dobrá, dělejte si podle svého. Však uvidíte, jak dopadnete.“ Bůh stále znovu nabízí svou pomoc. Božský Spasitel stále znovu přichází a nabízí: Pojd'te ke mně, já vás občerstvím, já vám pomůžu.

A tohle žádá Bůh také od nás, kteří v něj věříme: Abychom se také nedali odradit, rozladit, urazit. Abychom stále znovu nabízeli svou pomoc všem kolem sebe: Svůj pokoj a vlídnost, nebesa otevřená. Není to lehké: Být stále znovu odmítán, všelijak kamenován, a nevšímat si toho, pomáhat a odpouštět. Ale je to Kristův příkaz. Svätý Štěpán je dokladem, že to první křesťané tak dělat uměli, že to tak dělali. Štěpán hájil pravdu proti ozbrojené nepravdě. Nebyl sám. Bylo s ním spolu ještě šest jáhnů a stovky dalších křesťanů. Dnes jsou nás milióny. Sem tam některý padne, ale pravda není poražena.

V čem může být Štěpán vzorem i nám dnes? Byl to mladý člověk a dovedl se zorientovat. Dovedl najít, kde je pravda. Dovedl podle ní žít. Byl to první sociální referent Církve. I dnešní svět potřebuje takové „sociální referenty“. I naše okolí. Pomáhat slabším, žít pravdivě, vlídně a laskavě, držet si pravdu, hledat ji. To je životní program činného křesťanství. To je náš výhled od vánoc do nového roku, do celého života.

USLYŠET TICHÉ VOLÁNÍ V DUŠI

Jsou tři skupiny křesťanů: První jsou lidé, kteří své křesťanství jen pasivně snášejí. Buť i trochu váhavě, ale přece jen jakž takž dělají, co se na křesťana patří. I do kostela jdou, když nemají nic jiného na práci. Druhou skupinu tvoří ti, kteří přijdou nejen v neděli do kostela, přijdou i na pomoc, když se něco opravuje. Ale v zaměstnání, v životě, tam víru zasahovat nenechají: honí peníze stejně sobecky jako lidé nevěřící. Třetí skupina jsou lidé, kteří slyší tiché volání Ducha svatého v duši, kteří se podle své víry, podle toho, co slyší v kostele, snaží i žít. Dnes je památka křesťana té třetí skupiny, mladého Štěpána. V kalendáři svatých má označení "jáhen". Jáhni měli v mladé Církvi vedle kněží a biskupů své důležité místo. Později jaksí ze života Církve na západě vymizeli. Zůstali jen předstupněm ke svěcení na kněze. Až 2. vatikánský koncil jáhenskou službu v dnešní Církvi zase obnovil. Zájemců o jáhenskou službu se i u nás jistě najde dost.

Jáhenství se řecky nazývá diakonie, latinsky ministrování a česky služba. Dnes to není zrovna ta nejmódnější představa: sloužit někomu, být služebníkem. Dnes je populárnější podnikatel. Soukromý podnikatel - to zní lépe než ten, kdo slouží. Ale když ono to bez vzájemné služby nejde. Kde by každý chtěl jen na druhém vydělávat a nikdo by nechtěl druhým sloužit a pomáhat, to by nebyla moc dobrá ani společnost, ani rodina.

Bratři a sestry, rozhodněme se dnes znovu, že budeme také diákoní. Když už ne od biskupa úředně svěcení, tedy aspoň ve své rodině, ve svém prostředí. Jaký si dáme konkrétní program? Proč má tolik lidí tak málo ze života? Protože

nemají žádnou radost. Proč ji nemají? Protože neznají nikoho, kdo by při nich stál. Protože nevidí žádné znamení, že by se o ně někdo zajímal. Protože zde není žádná květina, která by pro ně kvetla. Nemusí to být zrovna drahé a vzácné květiny. Stačí květiny úsměvu, dobrého slova, malé pozornosti. I takováhle květina vypráví o kousku nebe na zemi, kde lidé pro sebe navzájem kvetou - jako květiny.

Prosme dnes svatého Štěpána: Vypros nám touhu po službě, ve které budeme umět darovat lásku v síle Ducha svatého. Pomoz nám, ať přitom nikdy nezapomínáme, že průvodními znaky dobré služby jsou úsměv, dobré slovo a malá pozornost. Vypros nám, abychom jako ty viděli „otevřená“ nebesa. Ne, že bychom očekávali zvláštní zjevení, ale abychom byli skálopevně přesvědčeni, že cesta služby vede ke štěstí zde na zemi a zároveň i do nebe.

ŠŤASTNÉ A VESELÉ ?

Lidé si přejí k vánocům: "šťastné a veselé!" A my už dnes stojíme nad prvním mrtvým. Začalo kamenování, které jak dobře známe, dodnes nepřestalo, jen technika se postupem civilizace mění. Nevím, jak jste byli na Štědrý večer spokojeni s dárky, které jste dostali, ale jedno vím, že Boží dary nás vždy trochu zklamou. Ne že by Bůh byl skoupý dárcem, dává víc než si umíme představit, ale naše bída je právě v tom, že my v Božích darech nepoznáme naplnění toho, oč jsme prosili.

Pán Ježíš slíbil, že až přijde, učiní vše nové: to zní sympaticky. Všechny generace lidstva považují svůj současný stav za neudržitelný a vyhlížejí, kdy se změní k lepšímu. Jenže on víc, než s nějakou změnou normální situace, přišel se s námi podělit o to, co on sám je: je Boží Syn - přišel nám zjevit Otce, je také člověk - přišel se nám nabídnout za bratra a učit pravému lidství. Chce nás naučit, jak se staneme Božími dětmi a mezi sebou bratry a sestrami.

Kdybychom byli dost velkomyslní a vědoucí, o nic jiného bychom ani nestáli a pochopili, že to je změna poměrů, kterou Bůh přináší. Protože jsme všichni velmi osamělí. Chybí nám však láskyplná pospolitost. Trpíme deprivacemi, odcizením - to dnes letí. Pocit osamělosti začíná už u dětí, kterým schází bezpečí máminy náruče, protože maminky nemají na děti čas, přece musí jít do práce. Naše osamělost roste dospíváním, protože tátové také nemají čas ani nervy na kamarádský a pěkný vztah k dětem. Naše osamělost vrcholí v dospělosti, kdy nemáme opravdových přátel - jen známé - a naše životní nejistoty nabývají obřích rozměrů.

A nebyť této vánoční události, nikdy a nijak bychom se ze svých deprivací, nejistot a úzkostí nedostali. Podívej: je tu Boží Syn a nabízí ti svého Otce za otce a pocit jistoty v jeho dlani. Je tu Boží Syn a nabízí ti, že tě učiní svým bratrem a bratrem lidských bratrů a sester, abys nebyl sám. Já vím, ani o letošních vánocích se nezmění běh světa, Štěpáni budou dál kamenováni. Ale můžeme se jako oni

naučit věřit a uvidět nebesa otevřená. A tak vám právem přeji i nad zabitým jáhnem Štěpánem: šťastné a veselé!

K ČEMU TAKOVÝ VYKUPITEL?

Včera jsme si na setkání podávali ruce a přáli si: „Tak šťastné a veselé svátky!“ Včera za zvuku koled a v ovzduší betléma znělo to „šťastné a veselé“ hezky. Ale dnes stojíme zase už nad mrtvým mladým chlapcem, který šel sloužit a pomáhat potřebným, jak se to od tohoto Mesiáše naučil. Proroci slibovali, že až ten Mesiáš, Osvoboditel, přijde, že učiní vše nové, že přinese na svět spravedlnost a pokoj. Znělo to slibně a krásně. Celé generace se tím po dlouhá staletí utěšovaly, když se jim zdálo, že současný stav je neudržitelný, že už to tak dál nejde. A teď se konečně dočkali. Mesiáš přišel. A co se změnilo? Zás tu leží mrtvý. Jeho vyznavač byl ukamenován. Jak se tyhle zážitky stále znovu vracejí! Také jsme čekali na osvobození. Po dlouhá desetiletí jsme čekali a doufali, že jednou přijde vysvobození, že nastane spravedlnost a pokoj. A vysvobození přišlo. První vánoce po změně jsme prožívali šťastné a veselé, že teď už nebudou naši mladí Štěpáni pro víru kamenováni, že teď už přišel čas vykoupení, spravedlivého řádu. Jenže dnes už víme, že kamenování pokračuje. Že pokračuje ze století na století, z roku na rok, jenže v jiných podobách. Jen technika se mění.

K čemu tedy takový Vykupitel, když dopustil, aby jeho vyznavač byl ubit kamením? Když stále dopouští další kamenování svých věrných? K čemu tedy takový Vykupitel? Proč vlastně přišel, co lidstvu přinesl? Zřejmě nepřišel udělat ze svých přívrženců kastu nedotknutelných a všemocných straníků. Ježíš přišel změnit k lepšímu život všech, celého lidstva. Ovšem, všichni jeho nabídku už tenkrát nepřijali. V žádné generaci ji nepřijmou všichni. Ale těm, kteří jej přijmou, otvírá opravdu nový život: Je Boží Syn a přichází jim zjevit nebeského Otce. Je člověk a přichází se jim nabídnout za bratra. To je nabídka přicházejícího Ježíše i nám, i naší generaci: kdo za ním půjde, bude žít svůj život jako Boží syn, jako Ježíšův bratr a bratr všech lidí. Kdybychom byli dost moudří, o nic bychom neusilovali víc, vždyť právě to chybí nám a celému světu. Bez povědomí Božích dětí a lidského bratrství se cítíme osamělí a bezmocní. Má to teď všelijaká módní jména jako stres či deprivace.

U lidí moc společenství nepochytíme. Osamělost zažívají už malé děti: maminka nemá čas na pomazlení a popovídání si. Pokračuje to v dospívání: tatínkové nemají čas na kamarádství se svými dětmi. A vrcholí to v dospělosti: životní nejistoty dorůstají často do obřích rozměrů. A nebýt této vánoční události, nikdy bychom se z těchto nejistot a úzkostí nedostali. Je tu Boží Syn a nabízí nám svého Otce, abychom nemuseli žít v pocitu nejistoty. Nabízí se nám za bratra, abychom nezůstali osamělí. Ani o letošních vánocích se nezmění běh světa. Dál budou ve světě kamenováni Štěpáni, dál budou řídit teroristi, dál budou politici plánovat války a atentáty. Dál tě bude trápit zlý soused. Dál si

budou sadisté vymýšlet, jak ti ublížit. Dál zůstaneme my křesťané menšinou uprostřed lhostejného a nevědomého světa. A téhle menšině nás křesťanů říká Pán Ježíš nejen: „Nebojte se!“ Říká víc: „Jděte bez bázně do toho lhostejného světa a buďte v něm světlem!“

Není to zvláštní? Menšiny jsou vždy v nebezpečí, že je většina bude utlačovat, kamenovat, a proto se bojí. Raději se krčí. A my jsme vysílání mezi lidmi, abychom jim svítili, abychom jim byli světlem a kvasem. Proč vlastně my máme být světlem? Snad proto, že jsme lepší než ostatní lidé? To asi ne, jsme také hříšní a zlí. Ten důvod je jinde. Ne že bychom my osobně byli lepší, ale proto, že náš Bůh je lepší než modly, kterým se klaní nevěřící svět. Ale co my můžeme ve světě dokázat, když je nás tak málo? Vzpomínám na jednu starou moudrou pohádku, možná, že ji znáte také.

Byl jednou jeden král a ten měl dva syny. Když synové vyrostli a král zestárnul, rozhodl se, že předá království tomu, který prokáže, že je moudřejší. Řekl synům: „Dám království tomu z vás, který zaplní víc místa v trůnním sále za peníze, které vám dám oběma ve stejném obnosu.“ Jeden syn koupil stoh slámy a zaplnil trůnní sál víc jak z poloviny. Druhý si koupil malou svíčku a krabičku zápalek. Když v sále svíčku rozsvítil, zaplnilo její světlo celičký sál od země až do stropu. A tak se králem stal ten druhý.

Bratři a sestry, vy, jen hrstka křesťanů, vy jste to světlo světa. Ne nějaká sláma, světlo jste. To je způsob práce našeho Boha. U něj malé příčiny mají velké následky. Panna Maria ve skrytosti Nazaretu změnila malým slovíčkem „Ano“ osudy celého světa. Malé dítě v jeslích se stává mezníkem světových dějin. Malé příčiny přinesly velký účinek. Nic si z toho nedělejte, že je nás málo. Bůh je mocný. Svět nevěry může osvitit svíčka naší pevné víry, klidné důvěry a vlídné laskavosti. Každý malý člověk pevné víry je velkým majákem svému okolí. Jen se nechme zapálit od vánoční hvězdy! Jen se nechme rozzářit vánoční radostí! Jen sviťme svou laskavostí tam, kde žijeme!

DVĚ GENERACE KŘESŤANŮ

Slyšeli jsme ve čtení ze Skutků, jak první mladá generace křesťanů byla ohrožena na životě ve střetnutí s nekřesťanským světem. Naše dnešní generace mladých křesťanů si ohrožuje život leda sama. Ale kdybyste se jich zeptali, zda zakouší pronásledování, zda jsou mučedníci, tu by vám přemnozí bez váhání odpověděli, že ano. Že jsou pronásledováni moc, že jsou hotoví mučedníci. Doma trpí od té starší generace bezpráví a pronásledování a ještě moc jiného, až po omezování svobody a lidských práv! Mluvíme-li o dvou generacích doma, je to, jako bychom řekli: dvě nepřátelské fronty. Mluvívá se o tom tak, že tam vzájemné boje, spory a nedorozumění být musí. Ale tak všeobecné to není. Je mnoho rodin, kde se generační spory vybíjejí vzájemným škádlením v lásce a humoru. A i tam, kde spory jsou, nebývá to ve většině případů ve věci zásadní, ale jde o okrajové maličkosti, věci nepodstatné a povrchní. U mladých to

pramení z pubertáckého pohrdání vším, co udělala generace starší. U starší, rodičovské generace, se výhrady týkají většinou vnější dekorace jejich ratolestí, tedy jejich vkusu při oblékání, jejich vkusu v hudbě, jejich nakládání s volným časem.

A když obě strany přinutíš, aby si klidně sedly a pověděly, co vědí o sobě navzájem dobrého, pak se zjistí, že by rodiče svého čahouna zanic nechtěli měnit za cizího, že znají i jeho dobré stránky. A to bývá první krok k usmíření domácích válek: Snažit se porozumět postoji druhé strany a jeho situaci. Je to už starý poznatek, že lidská bystrost je nejvyšší tak po patnáctém roce. Pak se ještě hezkou řádku let drží, ale poklesá už v době, kdy rodičům dorůstají děti. V tom je tedy jeden generační rozdíl: Rodiče mají mnoho zkušeností pro situace běžné a obvyklé. Děti mají větší čipernost pro řešení situací neobvyklých. Tohle zjištění by nemělo vás, tatínky, zarmoutit, ale potěšit! Ono také v životě je těch zcela neobvyklých situací málo, zato ty běžné jsou každodenní. Stojí tu tedy vyšší inteligence na straně dorůstající mládeže proti převaze životních zkušeností na straně rodičů. To je zdroj generačních konfliktů, pokud si to obě strany neuvědomí a nedají to dvojí chytře dohromady. Rodiče pak nebudou říkat svým patnáctiletým ratolestem, že jsou hloupí, nebudou je zavalovat svými zkušenostmi a budou mít porozumění pro to, že jejich děti si ty zkušenosti teprve pracně pořízují.

Další kámen úrazu mezi mladými a starými je čas. Mládí nezajímá minulost, to hledí dopředu. Staří žijí většinou v minulosti a z minulosti, ze zkušeností minula. Rodiče dospívajících dětí jsou někde uprostřed. Umějí ještě hledět do budoucna, ale zpravidla se starostí, jak dopadnou jejich děti, umějí se i ohlížet na své zkušenosti z minula. Rodiče teprve teď správně chápou své dětství a mládí, kolik chyb udělali, co zanedbali. Teprve teď pochopí své rodiče a jejich postoje a napomínání. A tohle vše by moc rádi předali svým dětem, aby je ušetřili vlastních omylů. A tak je honí, aby si vážili času, aby jej nemarnili, aby se učili, aby, samé aby... a začíná kolotoč rodičovského honění. Děti totiž nejsou schopné mít v patnácti moudrost čtyřicetiletých.

Závěrem bych vám rád přečetl úsek dopisu. Šestnáctiletý syn píše před vánocemi mamince: „Budeš se mě zase ptát, co bych chtěl k vánocům. A já ti asi zase řeknu, že tu a tu bundu nebo jiný nesmysl. A to, co bych nejvíc od tebe a od táty chtěl, to bych zase neřekl. Tak vám to oběma píšu. Já bych chtěl takovýto dar: Abyste konečně někdy měli pro mně trochu času. Celý den se nevidíme, večer čučíte do bedny. Když číhám, až to zhasnete a pak s něčím přijdu, táta zívne a řekne: „Promluvíme si o tom zítra. Teď se mi už chce spát.“ A je domluveno. A když začnu o něčem mluvit v neděli, třeba při obědě, nenecháte mě nic dopovědět a snad mne ani neposloucháte. Sotva řeknu tři věty, táta mi do toho skočí: „To já, když jsem byl mladý“ a vykládá po padesáté, co už všichni známe nazpaměť. A co já, s kým mám o svých problémech mluvit, když ne s vámi?

A když se mi přece někdy podaří naskočit s něčím do vašich řečí, slyším odpověď: „To, co říkáš, je blbost! To je vidět, jak jsi ještě hloupý! To já když...“ Z takového odbytí, drazí rodičové moc nezmoudřím. A co bych chtěl ještě: Abyste hned všechno nevztahovali na sebe. Zeptám se, kdy bude oběd, a ty, mami, hned spustíš: „Zázraky dělat neumím. Nemáš, kluku, kousek uznání!“ Nejde přece o uznání, ale o to, že mám hlad. A pak je tu vaše víra. Kdybyste o ní méně mluvili a prostě podle ní jednali a žili, snad by mi byla srozumitelnější. Jsou tu také ty vaše věčné zákazy. Ať přijdu s čímkoli, už to předem vím: Bez rozvažování a bez rozmýšlení, jako střelba od boku zazní vaše: „ne“. A abyste nakonec přece jen něco povolili, to se necháte půl hodiny uprošovat. Je to tak potřeba? Šetřete energii, starouškové! A pak: uznej, mami, konečně aspoň to, že jsi mne od těch tří let už naučila, abych se uměl sám obléci. Proč tedy každý den slyším, že si mám vzít košili tu a tu, svetr ten a ten, boty ty a ty?

A ještě mám toto velké přání: Mám svou světničku. Chtěl bych, aby byla opravdu má. Abyste mi tam neuklízeli a nic neprohlíželi. Já si chci udělat sám pořádek, svůj pořádek a mít kus svého soukromí! Já vlastně vůbec nevím, zda porozumíte, co vám píšu, nebo zda se jen maminka rozpláče a tatínek rozzuří, že jsem drzý a nevděčný klacek, nespokojený s tím, co mám, když on toho měl jako mladý méně. Ale přesto vám ten dopis dám. Říci bych to nikdy nemohl, vskočili byste mi do řeči. Ale snad si to klidně přečtete. A to bych moc rád! To by byl prima dárek k vánocům: Kdybychom si lépe rozuměli. PS: A ještě poznámku, asi také drzou: Smějte se také někdy doma! Copak dospělost znamená ztratit smysl pro legraci? To bych pak asi raději ani nechtěl dospět.“ Tolik dopis. Půjdeme-li dnes domů s vůlí víc se zamýšlet o druhých kolem sebe, bude to dobrá realizace vánočního školení v lásce.

BÝT KŘESŤANEM NENÍ LEHKÉ

Být křesťanem není lehké. Kristus se tím netají. Budou vás vylučovat ze synagógy, budou se na vás dívat jako na cosi cizího a nepatřičného, budou říkat, že se nehodíte do současného světa. Kolikrát se to už opakovalo? Křesťanství je jakési cizí, špatné náboženství, říkali už Římané. A všechno zlé, od požáru za Nerona až po porážky od barbarů a rozpad říše, všechno to připisovali na vrub křesťanství. Proto bylo jejich heslem: Pryč s křesťanstvím! Křesťany lvům! Křesťanství je náboženství Římanů, říkali zase Germáni, podlamuje naši bojovnost a sílu, kazí náš národní charakter. Křesťanství k nám přináší nadvládu Němců, říkali už naši slovanští předkové, a bojovali s ním jako s nepřitelem své národní svobody. Křesťanství je dědictví Rakouska, říkalo se za první republiky. Zúčtovali jsme s Rakouskem, zúčtujeme i s Římem. Křesťanství je zpátečnické, nepřítel pokroku, drží s bohatými, šlechtici a králi, udržuje středověk, říkávalo se před 2. vatikánským koncilem. A po koncilu se říká: Církev sama poznala, že je nemoderní, chce se zachránit, chce se modernizovat, ale je v ní ještě i silná reakce, počkáme, jak to dopadne.

Ale být křesťanem znamená nečekat! Křesťan musí klidně snést všechny ty nadávky, podezřívání a nepochopení. Kde k tomu vzít sílu? Kristus Pán říká apoštolům: Vy to všechno snesete, vám to nebude nic dělat, protože jste se mnou byli od začátku. Viděli jste mé zázraky, viděli jste moje působení, a proto vás nic nezviklá. A co my? My jsme také s Kristem od začátku. Od svého narození nebo od svého obrácení, my víme, co pro nás náboženství už znamenalo, co znamenalo pro naše rodiče a co bude znamenat pro naše děti. A víme, že přes všechna nepochopení, co Církev za dvě tisíciletí už prožila, vždy se zas ukázalo, že je největším dobrodiním lidstva.

A víme ještě jedno! Ten, kdo tě přemlouvá a hledí odvést od křesťanství, i ten, kdo se ti vysmívá, to ještě nemusí být člověk zlý, to nemusí být ani opravdový a přesvědčený nevěrec. To je jen člověk náboženství a křesťanství odcizený. A chce se přesvědčit, zda ty jsi rovný. Nebudeš-li, dáš-li se odvést od víry, bude to pro něho důkaz, že má pravdu on. Zůstaneš-li pevný a nedáš-li se zviklat, bude to důkaz, že pravdu máš ty. A tak aspoň uvnitř, aspoň ve svém srdci, dá ten člověk za pravdu tobě, bude si tě vážit, i když to nedá hned na sobě znát, a dříve nebo později ti dá za pravdu i navenek a najde víru, kterou máš ty. Toto vědomí a přesvědčení je síla křesťanství, která nám dává znovu a znovu nakonec zvítězit.

SVÁTEK MUŽNÉHO MLÁDÍ

V některých farnostech je krásný zvyk, že bohoslužba o svátku mladého křesťana Štěpána je svátkem mužského mládí ve farnosti, že patří mužské mládeži. Mladí chlapci slouží u obětního stolu jako ministranti, předčítají Boží slovo jako lektoři. Všichni přinášejí své obětní dary, počínaje těmi nejmladšími mužského rodu, co si už troufají pustit se maminciny sukně, až po stárky, vysloužilé vojáky, co dosud nejsou ženatí. Podobně novoroční slavnost patří děvčatům, aby se nový rok začínal tím nejpěknějším, co farnost má. Společný svátek vdaných žen bývá o hromniční neděli a dnem mužů je svatojosefská neděle. A tak dovolu, mužská mládeži naší farní rodiny, abych dnes, o svátku mladého muže Štěpána, oslovil i vás. Dnes vám nejde o život, jako šlo tenkrát Štěpánovi. Dnes jsou jiné časy, ale ne zas tolik jiné. I vy občas zaslechnete posměšné slovo proto, že jste věřící. I po vás sem tam někdo hodí kamenem zloby proto, že v neděli jdete do kostela. Od časů Štěpánových se změnila problémy, se kterými se mladý člověk potýká, ale také ne zas tolik, aby se nedalo ukázat, s čím zápolí mládí od generace ke generaci, s čím zápolíte v dnešní době i vy.

Mám letos na mysli často tak napjatý vztah mezi vámi a rodiči. Jde vám to na nervy, když vás kárají, napomínají, poučují, když tedy dělají, co jsou jako rodiče dělat povinni. Do čeho vy se ve svém mládí ženete, to oni už mají za sebou a prošli tím často s bolavými šrámy a trpkými zkušenostmi. Chtěli by vám tyto zkušenosti předat, chtěli by vás uchránit zklamání. Snažte si vždy proto

připomenout, když začne nějaké to domácí kázání: Oni to dobře myslí a snesete to hned snadněji. A nejde o to, abyste se nechali stále pasivně vodit za ručičku, jako pejsek na špagátku. Musíte se naučit rozhodovat sami za sebe, musíte se naučit nést zodpovědnost za své činy. Dobře míněné rady rodičů ti však na cestě k samostatnosti mohou dobře pomoci. Až budete zralí a dospělí, rádi budete vzpomínat na to, co říkával tatínek. Dost pak zažijete osamocení, dost chvil, kdy nebude kolem tebe nikdo, kdo by to s tebou dobře myslel. Učte se tedy brát rodiče s laskavým humorem a trpělivou úctou. To je projev zrání a dospělosti. Nedůtklivost a hádavost je projevem dětinství a pubertáctví.

A jestliže je maminka někdy trochu nervózní, kdo jiný by pro to měl mít větší porozumění, než její děti, ti, co jsou toho příčinou! Víš, co o tom říkají odborníci? Spočítali, že kdyby maminka měla dospat to, co probděl při jednom dítěti, musela by spát po celý rok. Tak to má správně být: rodiče zajišťují dětem hezké a bezstarostné dětství, děti mají za to zajistit rodičům klidné stáří. A tak by z úst vás, mladých křesťanů, nemělo nikdy vyjít hekáni: „Naši už ničemu nerozumějí, ale do všeho mluví! To není k vydržení!“ Je možné, že maminka neví tolik, co vy o elektrice, o počítačích, a čím se ještě vy holedbáte, že umíte. Ale hloupá vaše maminka zase také není, má moudrost života, tu, kterou vy získáte až za pár let. Mějte tedy v úctě a lásce rodiče i tenkrát, když se vám zdá, že víte a umíte víc, než oni. Už před třemi tisíciletími přišel kterýsi stepní kočovník na tuto moudrost:

„Synu, zastaň se otce, když zestárne, chraň se ho zarmoutit. A až zeslábně jeho rozum, nepohrdni jím ve své mladistvé síle!“ Tak to čteme ve starozákonní knize, zvané Sirachovec. Kéž by dnes, v dnešní vzdělané Evropě, v naší křesťanské farnosti, měly všechny děti tak pěkný poměr k rodičům, jako ti dávní obyvatelé pouště. Já vím, v teorii jste jistě všichni pro, že je správné, chovat se pěkně k rodičům. Ale v praxi vylítne ti tak snadno z úst sršaté slovo a tatínek se rozčílí a maminka rozpláče. Copak se tomu dá zabránit? Dá se tomu zabránit. Dá se tomu předejít. Návod je prostý: Hlídej si své nálady, hlídej si pokoušení k hubatosti a hrubosti. Návod je prostý. Ale k jeho uskutečnění je třeba houževnaté a pevné vůle. Ale té máte přece vy mladí dost. Chovej se dospěle, a budeš také brán jako dospělý. Společně tedy prosme, aby vztah mezi rodiči a dětmi byl v našich rodinách hezký a pokojný.

ŽIVOT SV. ŠTĚPÁNA

Svatý Štěpán byl řecky mluvící Žid, který žil v 1. století v Jeruzalémě. Byl to muž plný víry a Ducha svatého. Po nanebevstoupení Pána Ježíše začal se rychle zvětšovat počet křesťanů a Kristovi učedníci to už nezvládali, proto zvolili z řad věřících křesťanů sedm mužů – jáhnů, kteří se měli hlavně starat o chudé a rozdělovat jim almužny. Mezi vyvolenými jáhny byl také i Štěpán. Když mu apoštolové požehnali a vysvětili ho, začal konat velké zázraky. Byl vzdělaný a výmluvný a úspěšně šířil křesťanskou víru mezi Židy, kteří mluvili

řecky. Některé Židy to však pohoršovalo, hlavně když tvrdil, že Kristus byl Boží Syn a Mesiáš, a když zavrhoval krvavé oběti v chrámě. Nejprve se ho snažili argumenty přesvědčit, on však všechno dokázal vyvrátit podle Písma svatého. Nakonec ho obvinili z rouhačství a odvěkli před veleradu. Přivedli falešné svědky, kteří prý slyšeli, jak Štěpán předpovídá zboření chrámu a zrušení Mojžíšových zákonů.

Štěpán však místo obhajoby začal podle Písma svatého promlouvat o Abrahamovi a Mojžíšovi, a vyčetl Židům, že pronásledují proroky stejně, jako to dělali jejich předkové, a že sami Boží zákony nezachovávají. Nakonec zvolal: „Hle, vidím nebesa otevřená a Syna člověka, jak stojí po Boží pravici!“ Někteří viděli zářit Štěpánovu tvář jako tvář anděla, zacpávali si uši a zakrývali oči, protože nesnesli slyšet tu řeč, ani vidět jeho tvář. Odvěkli ho za město několik kroků severně od damašské brány, a tam jej ukamenovali. Jeho tělo mělo být ponecháno na pospas divé zvěři, ale křesťané ho v noci tajně odnesli a pohřbili. Stalo se to koncem roku 36. Když byly o několik století později nalezeny Štěpánovy ostatky, byla v první polovině 5. století na tom místě postavena bazilika zasvěcená tomuto prvomučedníkovi. Jeho ostatky se pak rozšířily do celého světa a všude byly také zakládány jemu zasvěcené kostely. Stefanos v řečtině znamená „koruna, věnec“. Štěpán za svou neohroženost obdržel v nebi korunu, věnec spravedlnosti od Boha.

PRVOMUČEDNÍK ŠTĚPÁN

Nevíme, jakou cestou přišel Štěpán k víře. Jenom víme, že byl helenista, to znamená, že vyrostl mezi Řeky a pohanskými Římany. Zato však byl mužem plným moudrosti a Ducha, plný víry, obdařen Boží milostí a mocí. Byl zvolen za jáhna, aby rozdával almužny chudým a vdovám. Ale jeho horlivost se nespokojila s almužnou pro tělo, hleděl též získávat duše pro pravdu. A hle, moc Páně byla s ním, takže konal divy i zázraky. Farizeové a zákoníci byli znepokojeni. Chtěli ho porazit slovem, nebyli však schopni čelit Duchu moudrosti, v jehož moci Štěpán mluvil. Tu si vzpomněli, jakými prostředky zničili Ježíše Nazaretského: lží, pomluvou a křivým svědectvím. Štěpán stál před veleradou. V polokruhu seděli jeho soudcové. Velekněz mu položil otázku: „Je to tak, jak praví svědkové?“ Štěpán věděl, že má jistou smrt před sebou. Proto neodpovídal přímo, nýbrž ukazoval soudcům, jak často se izraelský lid stal nevěrný svému Bohu. A nakonec Štěpán již nemluvil jako obžalovaný, nýbrž jako žalobce: „Tvrdošíjní! Vaši otcové zabili proroky, kteří předpověděli Spasitele, vy pak jste zabili samého Mesiáše!“

Tak ještě nikdo před veleradou nemluvil. Pukali hněvem ve svém srdci a skřípali zuby na něho. On však plný Ducha svatého řekl: „Vidím nebesa otevřená a Syna člověka stát po Boží pravici.“ Ale oni velice hlasitě zakřičeli, zacpali si uši a jednomyslně se na něj obořili. A vyhodili ho ven z města a kamenovali jej; při tom svědkové odložili svá vrchní ošacení k nohám mládence,

který se jmenoval Šavel. Štěpán se pak modlil: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha!“ Poklekl na kolena a zvolal hlasem velikým: „Pane, nepokládej jim to za hřích!“ Židé se vrátili do Jeruzaléma, ale jejich krvelačnost nebyla ještě ukojena. Než slunce zapadlo, byla vězení naplněna křesťany a ostatní věřící utíkali z města. Ale právě tím židé pomohli, že se křesťanství rozšířilo po celém světě. Štěpán padl, ale o několik měsíců později jeho největší nepřítel Šavel nastoupil na jeho místo. Svatý Augustin říká: „Kdyby se Štěpán nemodlil, Církev by neměla Pavla.“

SVÁTEK MLADÉ DOSPĚLOSTI

Vánoce začínají jako svátek Božího Dítěte i jako svátek nás dětí lidských. Ale už ve druhém svátečním dnu děti dorůstají do mladé dospělosti. Dnes stojí před námi svatý jáhen Štěpán. Mladý muž, který ideály křesťanství pochopil, začal je hlásat a prosazovat proti staromilcům. Od té doby vidí mladá generace křesťanů ve staromilcích odumřelou generaci. V čem je vám, mladým, Štěpán vzorem? Především pro svou vzdělanost a ušlechtilost. Všimněte si věty z dnešního čtení: jeho protivníci „nemohli obstát před jeho moudrostí a Duchem, který z něho mluvil“ - a tak se rozzuřili a skřípali zuby zlostí. Kdo to byli ti, co proti křesťanu Štěpánovi tak zuřivě vystupovali? Svatý Lukáš říká, že nějací propuštěnci a přistěhovalci ze všech stran. Dnešní ateisté sice už mladé křesťany nekamenují, ale házejí po nich posměchem a kdečím špatným dál. Proti nim stojí mladí Štěpánové, proti nim stojíte vy, dnešní mladí křesťané.

Před časem se konalo v Římě setkání křesťanské mládeže. A svatý Otec jim řekl: „Vy jste radostný příslib zítřka. Vy jste nadějí lepší lidské společnosti. Pohled na vás mi připomíná evangelium o povolání učedníků, kde Ježíš volal: „Pojďte za mnou!“ (Jan 1,39 a 43) A oni za ním šli a stali se jeho apoštoly. A stali se svědky Ježíšovy lásky. Jdou povědět ostatním: „Nalezli jsme Mesiáše! Pojďte s námi a podívejte se!“ (Jan 1,41-46) Přeji vám, mladí přátelé, abyste i vy uslyšeli ve svém srdci tento Ježíšův hlas jako osobní pozvání a nabídku: „Ty, pojď a staň se mým apoštolem, tam kde žiješ, tam kde pracuješ.“ A Svatý Otec pokračoval: „Prožíváte doby, kdy se před našima očima rozpadávají ideologie, které hlásaly nenávist a nevěru. Zanechávají za sebou jen trosky rozvratu hospodářství, trosky rozvratu mravních hodnot v lidech. Vy jste si víru dokázali zachovat. Nenechávejte si toto bohatství pro sebe. Buďte i vy, jako mladý jáhen Štěpán, svědky křesťanské víry mezi těmi, s nimiž žijete a pracujete. Ukazujte cestu k nalezení radosti a smyslu života mládeži kolem sebe, svým přátelům a kamarádům.“

A já k tomu dodávám: Leckdo z vás má doma nevěřící rodiče, starší sourozence, kteří uvěřili dlouhodobé propagandě materialismu a nepotkali nikoho, kdo by jim ukázal cestu k víře. Mějte s nimi trpělivost. Nehádejte se s nimi, ale ukazujte ubohost života založeného na honbě za spotřebním zbožím, na únicích otupování či opíjením. Papež končil: „Hlásejte světu kolem sebe

křesťanskou víru svým radostným životem, vzdělaností a ušlechtilým chováním. Jen vy, mladí, můžete seznámit s vírou mládež kolem sebe, která o Bohu nic neví. Není lepších apoštolů víry mezi mládeží než mládež, než vy, mladí křesťané. Ohlašujete nový svět, který započal Kristus. Ano, hlásejte opravdovou, krásnou a hlubokou lásku, která rozkvétá darováním sebe samého. Rozségejte kolem sebe civilizaci lásky, která musí nahradit civilizaci technické nadvlády.

Ale nikdy se nepokoušejte prosadit své ideály násilím. Násilí bourá, nic nestaví. Násilí neodstraňuje ze světa nespravedlnost, ale vytváří nespravedlnost novou. Násilí není prostředek ke změně poměrů k lepšímu. Uskutečňujte spravedlnost, bratrství, hlásejte víru v Boha. To je cesta ke zlepšení společnosti.“ Ať je tedy, mladí křesťané, Kristus středem vašeho srdce, abyste uměli mít rádi lidi kolem sebe. Ať je Kristus středem vašeho rozumu, abyste byli nejen chytří, ale i moudří, a dali tak naší společnosti nové zaměření, aby naše země byla zase zemí slušných lidí, zemí křesťanů. Poprosme nyní našeho Pána, abychom to dokázali a povstaňme ke společné modlitbě.

JÁHENSKÁ SLUŽBA V CÍRKVI

Do pohody radostných vánoc nám každoročně znovu rušivě zazní zuřivé skřípání zubů Štěpánových odpůrců a surové ubití jáhna Štěpána. Co mají vánoce společného se Štěpánem? Historicky nic, ale přesto mnoho. Bůh začíná naši spásu zcela lidsky a pokojně v podobě dítěte. Ale dovršení spasitelného díla se děje sebeobětováním až k smrti. V epištole je nenápadná poznámka, která nám může prozradit, jaké výsledky má takové svědectví: Vrahové odkládali pláště u Šavla, budoucího Pavla, který tenkrát s vraždou souhlasil. Nepovídá nám to dost o tajemném účinku Štěpánovy modlitby za ty, kteří jej zabíjeli? O souvislosti mezi sebeobětováním a dobrem, které je ovocem oběti? O tom, že všechno požehnání, všechna spása se rodí z oběti? Jak víme, Otcové 2. vatikánského koncilu volali po oživení jáhenské služby v Církvi. Jáhenství je v církvi vlastně dvojí. Jednak se znovu zavádí funkce jáhnů z povolání, svobodných, nebo ženatých, biskupem zvlášť k tomu posvěcených. Ke druhému způsobu jáhenské služby jsme křtem a biřmováním povolání všichni: k jáhenské službě bližním, k vydávání svědectví o své víře, naději a lásce světu kolem sebe.

Povšimněme si dnes té druhé formy jáhenství, které se týká nás všech. Je to služba obci věřících při bohoslužebném shromáždění. Je to služba všem lidem v pospolitosti národa prací a láskou. Diakonát uvnitř společenství věřících vykonáváme jednak tím, že jsme ochotni udělat vše, co je v našich silách, k co nejdůstojnější liturgii. Jedni zpěvem, jiní hlásáním Božího slova jako lektoři, jiní přísluhováním při oltáři jako ministranti, to není jen úřad dětí! Jiní slouží péčí o bohoslužebná roucha, prádlo, čistotu a výzdobu kostela, při opravování a udržování kostela i přispíváním na jeho potřeby. A všichni dohromady máme konat jáhenskou službu ještě jedním způsobem, mimo kostel. Společným úsilím

o vytváření pravé pospolitosti křesťanů, rodinného ducha, péči o potřeby bratří a sester. Bez toho by naše bohoslužba v kostele, ať sebelépe uspořádaná, neměla před Bohem žádné ceny.

Připomínali to už proroci: K čemu jsou mi vaše oběti? K čemu vaše četné modlitby? Neslyším je, protože vaše ruce nejsou čisté. Učte se konat dobré, pomáhat těm, kteří jsou slabí. (Iz 1,10 n.) A Pán Ježíš mluví stejnou řečí: Nech svou oběť u oltáře a jdi se nejprve smířit se svým bratrem. Tato jáhenská služba lásky se ovšem neomezuje jenom na ty, kteří jsou s námi společně v kostele. Zahnuje všechny chudé. Nejen chudé co do peněz či majetku. Je i jinačí a stejně zlá chudoba, chudoba těch, kteří jsou churavostí upoutáni doma a nemohou být s námi v kostele. Ti by rádi uslyšeli, jaké bylo kázání, potěšilo by je, kdyby ses u nich cestou z kostela zastavil. Pak je tu chudoba těch, kteří mají trampoty, jsou s nimi sami a nevědí si rady. Chudoba slabších bližních, kteří se nedovedou uplatnit. Chudoba těch, kteří nepoznali teplo křesťanské lásky, jednají zle a nejsou šťastní. Je tu chudoba těch, kteří nemohou najít vhodného partnera do života a trpí proto osamělostí a pocitem méněcennosti. Kolik forem chudoby je mezi námi a kolem nás.

Diakonátem lásky je také sebeobětování matky a otce v péči o děti, trpělivost se starými a nezuživými rodiči; je jím trpělivost, kterou musí mít manželé jeden s druhým; trpělivé snášení obtížného spolupracovníka; je jím věnování se mládeži ve farnosti a jejich vedení. Tu si možná oddechneš a řekneš: výborně, já jsem tedy v pořádku. Máme doma děti, babičku, zlí na ni nejsme, já už tedy diakonát v praxi provádím. Jenže chyba: Jsme povoláni ne k jedné, ale ke všem formám jáhenské služby, k nimž máme příležitost. K vydávání svědectví o své lásce v celé šíři křesťanského života. Dobrá, řekneš si, jsem pro, souhlasím, ale já na to vše nemám čas, jsem až po krk ve vlastních záležitostech, ve vlastních trampotách.

A tu ti povím: neznám lepší způsob, jak se ubránit vlastním trápením, než se plně zaujmout trampotami bližního a to účinně zaujmout. Pak ti nezbude času užírat se trampotami vlastními. A že máš už teď příliš práce? Jáhenská služba se musí podobat té Kristově a Štěpánově: ti za ni platili. Celý život na ni obětovali. Tebe to také musí něco stát. To nelze dělat jen z nudy, dlouhé chvíle, to není hraní. Už jsme si řekli na začátku, že jen služba spojená s obětí je účinná. Dobro lze bližnímu prokázat jen vlastní obětí. Jeden Američan napsal knihu: "Ty můžeš změnit svět!" Trochu to přehnal. Ale ne tak docela. Domyslíš-li pro sebe a uskutečníš to v denním životě, co jsme si dnes pověděli o tvé jáhenské službě Bohu a bližnímu, pak změníš určitě kousek světa. Ten, který je pro tebe nejdůležitější: své srdce. Prosme tedy nyní společně Krista mezi námi v bratrské pospolitosti naší farní rodiny, abychom to všichni dokázali.

APOŠTOLÁT LAIKŮ

U jména vánočního světce Štěpána byste v církevním kalendáři svatých našli označení protomartyr. My si to obvykle překládáme jako prvomučedník, ale v dobách, kdy vyprávění o Štěpánovi bylo sepsáno, mělo slovo martyr spíš význam svědek. Štěpán byl první, kdo svědčil světu kolem sebe, že víra v Pána Ježíše u něj není jen nějaká módní, chvilková libůstka, že svou víru cení nadevše. Kolika lidem pomohlo k víře Štěpánovo svědectví, to dnes už nezjistíme, ale jedna zmínka se nám zachovala: Na Štěpánovu statečnou lásku hleděl s úžasem chlapec Šavel. Ten, který se stal později sám apoštolem, svědkem víry, svatým Pavlem. Ten do nejdelší smrti na Štěpánovo svědectví nezapomněl. Dnes se v Církvi často zdůrazňuje, že každý pokřtěný je apoštolem svého okolí. Proč je to teď tak aktuální? Je to snad jen jakési nouzové opatření, vynucené dnešním nedostatkem kněží? Apoštolát laiků není žádné nouzové opatření. Je to normální situace křesťanů. Pravda, v dobách sepjetí Církve se státem, kdy kněží byli zároveň i úředníky státu, v dobách církve úřadující se o apoštolátu laiků mnoho nemluvalo. Ale bylo to ke škodě křesťanů i Církve, obojí se stávalo neživotné.

V dnešních dobách, kdy Církev přestala být státní církví, se vracejí zase normální poměry. Kněží z povolání zůstávají strážci tradice, duchovními vůdci, služebníky Božího slova, služebníky oltáře. A laikové, pokřtění věřící křesťané, si nově s radostí uvědomují, že jsou svědky víry, apoštoly svých dětí, vnoučat, sousedů, spolupracovníků. Uvědomují si, co za celou naši generaci vyjádřil francouzský spisovatel Paul Claudel: „Pán Ježíš měl pro svůj život na naší zemi jen třicet let. To je málo, to mu nestačilo. Nemohl si založit rodinu a pečovat o ni. Potřebuje k tomu vás, všechny otce světa, aby mohl být otcem skrze vás. Nemohl milovat děti jako matka, k tomu potřebuje vás, všechny matky světa. Nemohl sloužit všem nemocným světa, k tomu potřebuje vás, sestry a lékaře. Nemohl slavit svaté hody lásky se všemi lidmi a lámat všem chléb svého Těla, k tomu potřebuje kněze. Pán potřebuje tebe, aby skrze tebe mohl pokračovat v tom, co za svého života na zemi započal. Skrze nás chce Pán dále dělat veliké zázraky sloužící lásky, divy techniky a vědy. Skrze naše ruce a skrze naše srdce chce Pán Ježíš pokračovat ve stavbě Božího království dobra.“ Tak to řekl Paul Claudel už před mnoha lety.

A dnešní doba nás naučila ještě jedno důležité: My už víme, že dnešní apoštolát nemá podobu složitě organizovaných spolků, akcí a propagand. Dobrá věc se chválí sama, říká přísloví. A tak my si nelámeme hlavu, jak bychom měli šíření křesťanství organizovat, ale staráme se, jací křesťané jsme. Dnešní apoštol nešokuje na setkání lidí otázkou, zda se ráno modlili, zda chodí do kostela. Ale modlí se sám a přichází v neděli z kostela tak prosvětlen Božím pokojem a vlídností, že ti kolem něj zatouží jít tam příští neděli s ním. Dnešní křesťan apoštol ví, že křesťanství se nestává populárním díky činnosti nějakého propagandistického aparátu Církve, třeba na způsob, jak se vyrábí popularita dnešních zpěváků a filmových hvězd, ale že popularita křesťanství roste podle toho, jakými osobnostmi jsou vyznavači Kristovi, jak svým životem a jednáním

svítí a svědčí. A kde se té křesťanské srdečnosti a statečnosti učit, to je také známo: na životech našich Štěpánů, našich svatých.

Křesťanský apoštol nemusí trpět malomyslností ani v dnešním světě, kde to někdy vypadá, jako by většina lidí kolem nás byli sami nevěřící. Znamý biskup Fulton Sheen o těch nevěřících kolem nás napsal, že jsou to vlastně věřící, ale na způsob letců. Jednají s Bohem, jako letci s padákem: Myslí si, že ho nikdy nebudou potřebovat, ale když chvíle potřeby nastane, rádi se ho chopí. S těmi našimi dnešními nevěřícími to bývá také tak. Dokud se jim daří dobře, Boha neznají. Ale když je zle, umějí se k němu obrátit o pomoc. Buďme tedy světu kolem sebe dobrými instruktory, jak se s tím Božím padákem zachází. Bůh s námi pro tuto službu lidem počítá. Bůh tak chce z našeho života udělat život svědků: život velký pro nás, užitečný pro jiné. Aby stál za zachování na celou věčnost.

Přímluvy

Spolu se svatým jáhnem Štěpánem a se všemi svědky víry teď prosme Pána Ježíše:

Za Církev po celém světě, aby všude svědčila o kráse evangelia.

Za papeže, biskupy a kněze, aby bez lidské bázně kázali evangelium a nic než evangelium Ježíše Krista.

Za nová povolání ke kněžství: povolej mladé muže, kteří by s Církví slavili svátostná tajemství.

Za lidi, kteří jsou nespravedlivě pronásledováni, aby našli statečné obránce a ochránce.

Za nás všechny, abychom uměli odpustit těm, kteří se k nám chovají nepřátelsky.

Za mladé lidi naší farnosti: aby měli Štěpánovu statečnost v boji s vlastními chybami a nedostatky.

Aby si mládež uchovala své ideály a vychovávala se ve statečné a charakterově zralé lidi.

Pane Ježíši, vítězi nad smrtí a hříchem, pomoz nám vítězit nad vlastní malostí a nad naší nezralostí. Dej nám odvahu a sílu vydávat svědectví o kráse víry v tebe, jenž žiješ a kraluješ na věky věků. – Amen.

Nebo:

Kristus se proto narodil a proto přišel na svět, aby vydal svědectví pravdě. Ve spojení s ním prosme Boha za Církev a za celý svět.

Žehnej, Bože, všem, kdo v církevních obcích vykonávají jáhenskou službu.

Dej, aby lidé i národy řešili své spory pokojnou cestou.
Podpoř svou milostí ty, kdo hledají pravdu.
Stůj při těch, kdo trpí a dej jim naději a odvalu.
Dávej dostatek lásky a trpělivosti těm, kdo svůj život zasvětili sociálně slabým, nemocným a starým lidem.
Sešli sílu svého Ducha nespravedlivě obviněným a souzeným.
Neopouštěj ty, kdo se obrátili k tobě, ale lidé jim nemohou zapomenout jejich minulost.
Zachovej naše rodiny v lásce a vzájemném pochopení.
Odpusť všem, kdo nám ublížili, a i nám dej sílu odpouštět.
Posiluj umírající, aby vytrvali v dobrém až do konce.

Shlédni, Bože, na bídu tohoto světa, abychom se mohli veselit a jásat nad tvým slitováním nyní i vždycky i na věky věků. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

S těmito dary, které klademe na oltář při výroční oslavě slavného prvomučedníka Štěpána, přijmi, Bože, i naše upřímné odhodlání zcela se ti odevzdat. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

Preface o Narození Páně

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ Sk 7,59

Kamenovali Štěpána a on se modli: Pane Ježíši, přijmi mého ducha!

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Bože, ty nás živíš tělem a krví svého Syna, jehož narození nám přineslo spásu, a povzbuzuješ nás příkladem svatého Štěpána, abychom se k tvému Synu statečně hlásili; děkujeme ti za to a prosíme tě: dej, ať se na nás dílo tvého milosrdenství naplní. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.